

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la **A** la **Z**

de ADRIANA POPESCU

CONSTANTIN
CUBLEȘAN

I. Prozator, dramaturg.

S-a născut la 16 mai 1939, în orașul Cluj. Școala primară în comuna Traniș, liceul la Huedin. Urmează cursurile Facultății de filologie a Universității din Cluj, pe care le absolvă în 1959.

Reporter la radio, redactor, apoi secretar responsabil de redacție la revista „Tribuna”. Redactor-șef al Editurii „Dacia” din Cluj-Napoca între 1972 și 1980. Din 1980, director al Teatrului Național din Cluj-Napoca.

Debut în literatură în 1956, cu versuri în ziarul „Făclia” din Cluj. Debutul în volum are loc cu zece ani mai târziu, cu povestiri, publicate la Editura Științifică și Tehnică („Ritmul ascuns al inimii”, 1966).

Debutul în dramaturgie se produce în 1972, când i se publică piesa într-un act *Te-am iubit... Mi s-a părut...* în volumul „Dramaturgi clujeni contemporani” (f.e. Cluj, 1972).

Constantin Cubleșan scrie, în afara dramaturgiei pentru adulți și pentru copii (comedia *Iepurii Varză-Dulce* s-a jucat la Teatrul de păpuși din Cluj-Napoca, în 1982, în regia lui Aureliu Manea, iar dramatizarea după *Motanul încălțat*, în 1982, la secțiile română și maghiară ale aceluiași teatru și la Teatrul de stat din Turda), proză (roman, nuvele), critică dramatică și istorie literară (de ex. volumele „*Teatrul*” — istorie și actualitate”, eseuri și cronici dramatice, Editura „Dacia”, 1979 și „*Teatrul — între civic și etic*”, Editura „Dacia”, 1983).

A fost distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor pentru romanul „Iarba cerului” (1974), Premiul Asociației Scriitori-

lor din Cluj-Napoca pentru volumul de nuvele „Viața și încă o zi” (1980).

II. LUCRĂRI DRAMATICE

REPRESENTATIVE

1978, 15 septembrie — *PROVINCIALII*, dramă în două părți

Teatrul de Stat din Sibiu. Regia: Nicu Gheorghe. Cu Sandu Popa, Dana Lăzărescu-Popa, Rodica Turbatu, Doina Alexe-Popescu, Ovidiu Stolchiță, Ion Ghișe, Nae Floca-Acileni, Ben. Dumitrescu, Costel Rădulescu, Dan Turbatu, Emilia Porojan, Mircea Hîndoreanu.

Piesa s-a mai jucat în aceeași stagiune (avînd premiera o zi mai târziu decît la Sibiu) la Teatrul Național din Cluj-Napoca, în regia lui Victor Tudor Popa.

„Constantin Cubleșan scrie o dramaturgie pornind de la o bună cunoaștere a oamenilor și frământărilor lor. Piesa *Provincialii* afirmă viguros idealul de a trăi o viață, nu două, idealul afirmării depline a personalității, idealul omului care sfințește locul, care dezprovincializează provincia, făcînd din ea spațiul unor tulburătoare împliniri”. (Natalia Stancu — „Scnteia”, 20 septembrie 1978)

„Provincialii nu refuză locurile comune și aici trebuie să vedem specificul structurii sale preponderent epice, iubitoare de istorii și nu de relatări dialogate. Cehoviană prin cumulusul altor teme, este de asemenea cehoviană prin antidotul folosit în teatru, și care nu este altul decît viața”. (Ioan Lazăr — „România literară”, nr. 38/1978)

„Piesa relevă două dintre calitățile scriitorului (propriu de altfel și prozei sale, cu deosebire romanului „Un gotic tîrziu” și volumului „Umbra ulmilor tineri”) — capacitatea de actualizare, în puține cuvinte, a unui destin și aptitudinea vizualității. Calități imanente talentului dramaturgic”. (Doina Modola — „Cronica”, nr. 41, 13 octombrie 1978).

Alte opinii: Ion Cocora — „Tribuna”, nr. 39, 28 septembrie 1978; Titu Popescu — „Transilvania”, 9/1978; Titu Popescu — „România liberă”, 7 octombrie 1978; Dumitru Chirilă — „Familia”, 10/1978; Mircea Ghițulescu — „Steaua”, 10/1978; Vir-

gil Munteanu — „Teatrul“, 10/1978.
1979, 12 aprilie — **RECURS LA JUDECATĂ DE APOI**, dramă în două părți. Teatrul de Stat din Arad. Regia: Victor Tudor Popa. Scenografia: T. Th. Clupe. Cu: Liviu Mărtinuș, Iulian Copacea, Olimpia Didilescu, Elena Drăgol, Ion Costea, Ion Petrache, Mariana Müller, Dan Antoci, Nicolae Nicolae, Tanlușă Manea.

„Recurs la judecata de apoi este emnamente o piesă politică, în care autorul apare înarmat cu o instrumentație dramaturgică matură.“ (Al. Covaci, „Luceafărul“, 21/26 mai 1979)

„Piesa este o dezbateră în jurul problemei integrării individului în societate, a reabilitării victimelor eventualelor erori judiciare, a integrității morale a celor care au decis, într-un moment al istoriei noastre contemporane, cine e cu noi și cine e împotriva noastră. C. Cubleșan propune un unghi de vedere nou, o tratare înedită a acestei problematice, care, precum știm, a mai stat în preocuparea dramaturgilor noștri.“ (Virgil Munteanu — „Teatrul“, 6/1979)

„Gîndurile creatorului n-au fost slujite pînă la capăt de dramaturgul la început de drum, care scrie frumos dar încă nu știe unde trebuie să se oprească și cum să construiască pentru scenă.“ (Stellan Vasilescu — „Familia“, nr. 6/1979)

Alte opinii: Ion Arieșanu — „Orizont“ 17/26 aprilie 1979; Mircea Vaida — „Tribuna“, 19/10 mai 1979; Andrei Băleanu — „Scînteia“, 13 mai 1979; Titu Popescu — „România liberă“, 17 mai 1979; Antoaneta Iordache — „Scînteia tineretului“, 18 iunie 1979; Carmen Tudora — „Tomis“, iunie 1979; Jeana Morărescu — „Steaua“ 7/iulie 1979; Ioan Lazăr — „România literară“, 29/19 iulie 1979; Valentin Silvestru — „Teatrul“ 7—8/1979 și „Era socialistă“ nr. 8/1981.

1983, 18 septembrie — **ZBORUL DE LA CUIB (ISPITA)**

Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca (sub titlul CSABITAS). Regia: Aureliu Manea. Scenografia: T. Th. Clupe. Cu: Barkó György, Vitélyos Ildikó, Héjja Sándor, Váli Zita, Nagy Dezső, Panek Katl, Tamás Simon, László Gerő, Biró Levente, Vadász Zoltán.

„...drama psihologică a unui tînăr intelectual (arhitect de profesie) care, datorită unui „furt“ de inteligență, săvîrșit de Profesorul său, este nevoit să gîndească în pripă alt proiect de diplomă și, deși eminent student, ajunge într-un orășel de provincie. Peste tot acest conflict psihologic între parteneri și generații, dramaturgul C.C. introduce, în finalul piesei, ideea ireversi-

bilității timpului, pe care nici o întimplare nu-l poate opri și care îngroapă totul în urmă, chemînd viața la un nou ciclu.“ (Constantin Zărnescu — „România literară“, 10 noiembrie 1983).

„...un autor stăpîn pe mijloacele sale, matur, adept al unei formule de teatru clasic.“ (Ion Cocora — „Tribuna“, 10 decembrie 1983).

Alte opinii: Doina Modola — „Steaua“ nr. 12, decembrie 1983.

1983, 24 noiembrie — **VIATA PARTICULARA (CAMERA DE HOTEL)**

Teatrul de Nord din Satu Mare. Regia: Victor Tudor Popa. Scenografia: Edith Schrantz Kunovits. Cu: Camella Maxim, Erdős Carol, Dana Taloș, Marius Bodochi, Radu Amzulescu, Ecaterina Bordas.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, în stagiunea 1984—1985 (regia Dehél Gabor).

„Nimic nou față de anterioarele lucrări ale acestui autor preocupat de ocazistică a cuplului, grefată totdeauna pe fundaluri „civice“, de preferință plasate în mediul industrial. Apare și aici șantierul, mai mult ca un mod de existență contemporan, al cărui reprezentant este inginerul Valentin, cel ce suferă de o anumită alienare afectivă, rezultată din exercitarea cu fanatism a autorității profesionale, în dauna „vieții particulare“. Există aici și o discretă atitudine polemică față de fenomenul de absolutizare a vieții profesionale, dacă nu chiar față de „cultul“ șantierului, pentru că lucrurile se petrec — în mic, la nivelul sugestiei doar — ca în Hoțul de vulturi de D. R. Popescu, unde alt devotat al vieții de șantier se descoperă în cele din urmă frustrat de sensul omenesc al vieții. Acesta este fundalul pe care Constantin Cubleșan aplică o problematică sentimentală de factură curentă și cu mesaj moral elementar.“ (Mircea Ghițulescu — „Teatrul“, nr. 1/1984).

Alte opinii: Radu Bădălă — „Contemporanul“, nr. 51, 16 decembrie 1983, Natalia Stancu — „Scînteia“, 22 septembrie 1984.

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICATE

- Zborul de la cuib, „Teatrul“ 9/1980
- Aurul, „Steaua“ 11/1981
- Bolovanul, „Almanahul Tribuna“ 1982.

IV. OPINII CRITICE (selectiv).

În volum :

Marian Popa — „Dicționar de literatură română contemporană“, ediția a II-a, Editura „Albatros“, 1977; Ion Cocora — „Privitor ca la teatru“, vol. III, Editura „Dacia“, Cluj-Napoca, 1984, p. 158—163.